

Jordmodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

K
U
B
?
N
I
P
T

SEPTEMBER NR 9 2015

4

12

28

- 4 Stark norm bland unga vuxna att bli förälder
- 8 Information och fosterdiagnostik – nya metoder och nya utmaningar
- 12 Erfarenheter av en informationsmodell om fosterdiagnostik
- 16 Blodprov under graviditet effektivt för att upptäcka trisomi hos fostret
- 17 Vad innebär genetisk vägledning? – Intervju med Charlotta Ingvaldstad
- 20 Celler från navelsträngsblod kan rädda liv
- 24 Nationella navelsträngsblodbanken
- 26 Nya gränsvärden för diagnostik av graviditetsdiabetes
- 28 Hearing om hemförlossning i Skåne
- 32 Rapport från RFSU-kongress
- 34 Ordförande har ordet
- 36 Insänt
- 38 Medlemsmöten
- 38 Nya Barnmorskor
- 39 Förbundsnytt

Förbundsstämman den 3 november i Stockholm

Handlingar skickas till lokalföreningar. Vill du vara med på mötet och delta i diskussionerna om kommande verksamhetsplan? Medlem har rätt att närvara, ombud från lokalföreningar har rösträtt. Mer information i nästa Jordmodern.

För frågor, kontakta kansliet Kajsa Westlund.
www.barnmorskeforbundet.se

Jordmodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare & Förbundsordförande

Ingela Wiklund
Chefredaktör
 Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordmodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke
Grafisk formgivning
 AB Huset Makalösa
Tryck
 Ätta.45 Tryckeri AB

Jordmodern

utkommer 10 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 600 kronor

Annonsbokning

jordmodern@barnmorskeforbundet.se
 Tfn 08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
 114 27 Stockholm
 Tfn 08-10 70 88
 E-mail kansli@barnmorskeforbundet.se
 Webb www.barnmorskeforbundet.se

Dags att minska pressen på kvinnor 30+

Jag läste på sociala medier om gravid- och baby-press, en typ av kvinnoförtryck. En kvinna skrev om det som ganska många verkar uppleva, att det liksom hör till att få frågor om graviditet och framtida barn när en kvinna är 30+.

HON OCH FLERA MED HENNE berättar om hur det är närmast självklart att omgivningen både påpekar och frågar om graviditet och barn. Utan att egentligen veta vad den de frågar vill – eller går igenom.

En del blir gravida gång på gång, andra blir det inte alls. En del går på utredningar och genomgår ivf, några får missfall på missfall, en del har genomgått abort. Några får inte barn. En del vill inte ha. Ibland är det mannen – eller partnern – som inte vill. En del har stark barnlängtan tidigt. Några längtar inte alls. Ibland finns ingen partner att "skaffa" barn med. Även män vittnar om baby-press, men de slipper frågan om de är gravida då de gått upp i vikt...

Pressen ökar säkert utan frågor från omgivningen för en kvinna i 35-årsåldern vet att den fruktsamma tiden är begränsad. Även i sociala medier blir kvinnor påmind genom reklam för ägglossningstest.

Hur är det med den yngre generationen? Har de från början en allt för optimistisk inställning och tilltro till den behandling och teknik som finns tillgänglig idag? Har de för lite kunskap om sin egen kropp? Är i så fall inte det också ett slags förtryck, att ha undanhållits kunskap som hen behöver för att göra medvetna val och kunna fatta beslut om sin fruktsamhet och sitt liv?

Det finns också de som blir ifrågasatta för att de väljer att föda barn. De som får barn "tidigt" eller får flera barn på rad, kan få höra att de förstor sitt liv och sin karriär. Det är inte självklart att (få) välja barn och amning före arbete, trots att spädbarnstiden är mycket begränsad i förhållande till ett helt yrkesliv. Den kvinna som är "hemma" länge med (alla) barnen kanske till och med får höra att hon försvårar jämlikhet och jämställdhet mellan könen? Det är också en form av kvinnoförtryck. Moderskapspenning infördes 1950 i Sverige, pappamånaden 1994. Att det ännu inte är lika lön för lika arbete kan ju knappast vara mammors fel?

Tänk om det vore annorlunda. Om vi pratade mer om tankar och erfarenheter av graviditet, barnlöshetsutredningar, missfall, aborter och barnlängtan eller om normen att bli förälder, ibland till vilket pris som helst.

Om vi pratade mer med unga människor om fruktsamhet så att de kan planera och välja. Kanske skulle det minska pressen på kvinnor 30+.

Kommentarer på Facebook

Det är ju precis hela tiden folk tar sig rätten att kommentera kvinnokroppen och tycka saker om vad vi ska eller inte ska göra med den. Jag funderar mycket på det, om förväntningar och skamkänslor. Hur fasen bryter vi dem?

Borde inte ni skaffa barn nu? Ska ni inte ha barn? Jo, vi har försökt i ett par år nu utan att lyckas så nu är vi på utredning och så får vi se hur det går...

Ja, och så går man igenom missfall, och andra säger praktiskt taget medan embryot håller på att trilla ut; "bara på det igen!" lite så där lagom käck! Jaså du tycker det ja, tänker man...

Har egentligen aldrig direkt längtat efter att få barn men många gånger tänkt just det där att "tänk om jag ångrar mig sen om jag aldrig försökte... Tänk om jag missar värsta coola grejen i livet?!"

När ska jag börja längta efter barn, för det borde man väl göra naturligt när tiden är mogen, eller hur?

...många talade om för mig att jag var tokig som skaffade barn "istället" för att satsa på karriären, "du missar ju hela livet!... att jag sen fick fyra tätt efter varandra har jag också fått höra många åsikter om. En kvinna ska inte bara se till att få sina barn vid rätt tillfälle i livet, utan ska oxå helst inte bryta normen och skaffa fler än två/tre.

När det gäller barn så förstår jag precis hur svårt och korkat det är ibland. Jag är ofrivilligt barnlös och fortfarande, vid 70 års ålder känns det ibland som om jag måste förklara mig. Vi lever med stereotyper och fördomar.

Bara en tanke... Tänk om det inte behövde vara jobbigt eller skamfyllt att prata om allt det där? Om en kunde säga "nej jag/vi vill inte ha barn", "nej vi kan inte få barn", "vi har försökt i flera år men det blir bara missfall varje gång så nu har vi gett upp det", "nej jag är inte gravid, men jag har gått upp i vikt" osv utan att det skulle bli jobbigt eller pinsamt för någon.

En kaffe på stående fot

Att kommentera förlossningsvården efter en sommar med kliniskt arbete går inte att undvika. Jag har som de flesta av mina kollegor inom förlossnings- och eftervård ägnat mig åt att lösa alla de problem som oundvikligen uppstår under sommaren.

Ingela Wiklund
Förbundsordförande

VI ÖPPNAR TILLFÄLLIGA RUM för födande och försöker vara på två platser samtidigt. Lugnar oroliga föräldrar som ringer, tröstar och peppar kvinnor i förlossningsarbete, springer till op, uppvakningsavdelning och blodcentral. Tar en kaffe på stående fot, skämtar med kollegor och arbetskamrater och försöker hinna med att ha alla journaler uppdaterade i fas med tiden. Vi hjälper varandra på avdelningarna mellan olika avdelningar på sjukhuset och faktiskt också mellan sjukhusen. Inte minst i Stockholm och Uppsala.

Jag har som många andra följt debatten om sommaren i förlossningsvården på sociala medier. Jag har funderat mycket över hur en bra sommar i vården skulle kunna se ut, inte minst därför att jag till vardags är en av de chefer som ansvarar för verksamheten på en relativt stor och hårt belastad klinik i Stockholm. Sommar i vården kommer sannolikt alltid att vara en utmaning för både chefer och medarbetare, eftersom vi alla måste få möjlighet att ha semester. Inom akutsjukvård och förlossningsvård är verksamheten av sådan karaktär att den måste utföras oavsett dag och tid på året.

Vi kommer av samhällsekonomiska skäl aldrig att ha tillräckligt mycket luft i systemen för att sommaren ska passera på samma sätt som alla andra tider på året.

Vad är det då de kollegor som protesterar har fått nog av? Vad vill de, förutom att ges en möjlighet att vara nöjda med den vård de alla är representanter för? För mig är det ganska enkelt. De vill inte höra högt uppsatta chefer på sjukhusen och i landstingen säga att sommaren i vården har gått bra – eller till och med bättre än förväntat – när de i själva verket vänt ut och in på sig själva för att få avdelningarna att fungera och kunna ta hand om alla födande kvinnor. Sjuksköterskor, barnmorskor och andra i vården ägnar mycket tid åt att ”släcka bränder”. Utan denna ryggrad av kompetenta yrkesarbetare skulle vården inte fungera alls. Det är tack vare deras enorma engagemang som vården fungerar och det måste de få uppskattning för.

” Men vi kan inte rekrytera nya kollegor till yrket genom att locka med god sammanhållning och tacksamma patienter.

Jag tror personligen att vi är många som är beredda att ta i under sommaren för att semesterplanering och vården ska fungera och för att vi själva och våra kollegor ska få semester. Av etiska skäl kan vi inte underlåta att sköta våra arbetsuppgifter, vi måste alltid ta vårt professionella ansvar och göra vad vi kan för att upprätthålla patientsäkerhet och förhindra att någon dör.

Jag tror att det är svårt för en oinsatt att förstå hur hårt vi arbetar inom hälso- och sjukvården – framförallt under sommaren. Man kan undra hur medarbetare orkar med detta höga tempo och alla gör det inte. Men skälet till att många, trots detta höga tempo, stannar i vården, är en stark sammanhållning mellan medarbetare och den stora tacksamheten från de patienter vi möter.

Men vi kan inte rekrytera nya kollegor till yrket genom att locka med god sammanhållning och tacksamma patienter. Med tanke på framtida rekryteringar till barnmorskeyrket måste arbetsmiljö/vårdmiljön och lönerna i vården bli mycket bättre. Få unga människor kommer ens att överväga ett yrke om inte villkoren för yrkets utövande och lön förbättras. Unga människor kommer is-

tället att syssla med IT, spelutveckling, ekonomi och andra yrken där de kan styra sin arbetstid och dessutom har mycket bättre lön än sjuksköterskor och barnmorskor. På sikt behöver vi sannolikt också införa sex timmars arbetsdag motsvarande 30 timmars arbetsvecka.

Det som vårdens anställda behöver just nu, är erkännande och rimliga ersättningar för det extra hårda arbete som sommarperioden innebär. Varför inte införa ett generellt sommartillägg som betalas ut från mitten av juni till mitten av augusti till alla som arbetar kliniskt under sommaren enligt samma modell som ob-tillägg. Förutom månadslön dessutom ett sommartillägg motsvarande 30 procent av ordinarie lön. För att göra detta möjligt behöver landets kliniker ekonomiskt stöd från landstingen under sommarmånaderna.

Det är viktigt att komma ihåg att de barnmorskor som ”fått nog” oftast inte har fått nog av yrket som barnmorska utan av att sällan få uppskattning för den insats de gör. En insats som ligger långt utanför den man kan förvänta sig av en professionell yrkesutövare.

Själv är jag efter nästan fyra veckors kliniskt arbete i förlossningsvården djupt imponerad över den insats som görs av anställda i vården.

De arbetar mer eller mindre som galärslavar under sommaren.

”High five” till alla som bidragit med sitt enorma engagemang under sommaren 2015.

Chefskonferens 1–2 dec 2015
för dig som är chef inom sexuell och reproduktiv hälsa

Plats: Hasseludden Yasuragi, Nacka
Program/ansökan: Se Kalendarium på www.barnmorskeforbundet.se

Frågor: konferens@barnmorskeforbundet.se
eller ring 08-10 70 88.

SECOND CALL FOR ABSTRACT

THE 20TH CONGRESS OF THE NORDIC FEDERATION OF MIDWIVES #MIDWIVES4ALL!

NJF congress
Gothenburg May 12-14, 2016
Nordiskt Jordemoderförbund (NJF)

NJF Congress welcomes abstracts on subjects within sexual and reproductive health and the theme Midwives4all.

- Abstracts should be original work.
- Abstracts must not exceed a maximum of 300 words and include the headings: background, aim, methods, results and conclusion.
- Abstracts must be submitted by October 31st 2015 for consideration by Nordic midwife researchers and the Scientific Program Committee.
- Authors will be notified of provisional acceptance of abstracts by January 15th 2016 and will also be notified if the abstract has been selected for an oral, workshop or poster presentation.
- Congress language will be English. Only abstracts submitted in English will be reviewed.
- Submit your abstract at www.njfcongress.se

NJF CONGRESS GOTHENBURG MAY 12-14 2016

NORDISKT JORDEMODERFÖRBUND (NJF)

www.njfcongress.se